

الحمد لله
البرحمين

بسمه تعالی

عنوان

نگارش

استاد راهنما

آذر ماه ۱۳۹۳

سپاس خدای را که سخنوران، در ستودن او بمانند و شمارندگان، شمردن نعمت های او ندانند و کوشندگان، حق او را گزاردن نتوانند. و سلام و مورد بر محمد و خاندان پاک او، طاهران معصوم، هم آنان که وجودمان و امدار وجودشان است؛ و نفرین پیوسته بر دشمنان ایشان تا روز رستاخیز... بدون شک جایگاه و منزلت معلم، اجل از آن است که در مقام قدردانی از زحمات بی شائبه ی او، با زبان قاصر و دست ناتوان، چیزی بنگاریم.

اما از آنجایی که تجلیل از معلم، سپاس از انسانی است که هدف و غایت آفرینش را تامین می کند و سلامت امانت هایی را که به دستش سپرده اند، تضمین؛ بر حسب وظیفه و از باب "من لم یشکر المنعم من المخلوقین لم یشکر الله عزّ و جلّ": از استاد با کمالات و شایسته؛ جناب آقای دکتر.... که در کمال سعه صدر، با حسن خلق و فروتنی، از هیچ کمکی در این عرصه بر من دریغ نمودند و زحمت راهنمایی این تحقیق را بر عهده گرفتند.

۱	مقدمه.....	۱
۲	تشکیل سازمان امور مالیاتی.....	۲
۳	دستورالعمل محاسبه و پرداخت مالیاتهای تفکیکی:.....	۳
۴	نمونه صورتهای مالی.....	۱۰
۵	نحوه محاسبه و پرداخت سود سهام.....	۱۰
۱۰	سود هر سهم.....	۱۰
۱۴	محدودیت های EPS.....	۱۴
۱۵	انواع EPS:.....	۱۵
۱۷	تعدیل EPS چیست؟.....	۱۷
۱۷	DPS یا سود تقسیمی هر سهم.....	۱۷
۲۵	۶ اظهارنامه مالیاتی در ایران.....	۲۵
۲۸	۷ نحوه تنظیم اظهارنامه مالیاتی.....	۲۸
۳۶	۸ تهیه بودجه:.....	۳۶
۳۶	۹ نحوه ثبت عملیات در دفاتر حسابداری.....	۳۶
۴۰	۱۰ چگونگی تنظیم صورت های مالی نهایی.....	۴۰

۱ مقدمه

ایرانیان از زمان هخامنشیان برای دریافت مالیات و امور مالی کشور دفاتر و سازمانهای مرتبی داشتند. در زمان ساسانیان اخذ مالیات صورت کاملتری داشت و سه نوع مالیات به نامهای اراضی، سرشماری و سرانه دریافت می شد. پس از ظهور اسلام و در زمان حجاج بن یوسف ثقفی دفاتر مالیاتی از فارسی به عربی برگردانده شد اما در دوره سلجوقی با دستور عبدالملک کندی، وزیر طغرل، دفاتر مالیاتی مجدداً به فارسی نگارش یافت. وزیر مالیه، قبل از مشروطیت مأمور شخص پادشاه بود و شاه تمام درآمدها و عواید کشور را در اختیار داشت و وزیر مالیه بودجه کشور را تنظیم می کرد و در مرکز هر استان مستوفی مسئول امور مالیاتی بود. این مستوفیان عده ای کارمند داشتند که به آنان میرزا می گفتند. رئیس مستوفی ها را مستوفی الممالک می گفتند که لقب وزیر مالیه بود. یکی از درآمدهای وصولی در زمان قاجار از تیول داری حاصل می شد و تیول داران کسانی بودند که زمینهای دولتی در اختیار آنها قرار می گرفت و با کمک کشاورزان از زمین بهره برداری می کردند و سالیانه مبلغی را بابت تیول داری به شاه می پرداختند. هزینه های دربار، جنگها و مقرری ها از این محل تامین می شد. در زمان امیر کبیر اصلاح گر بزرگ، بسیاری از این مقرری ها قطع و وصول مالیات که در آن زمان خراج نام داشت، ضابطه مند شد اما با کشته شدن امیر کبیر روند اصلاحات

متوقف و وضع به شکل سابق برگشت . پس از پیروزی انقلاب مشروطه در سال ۱۲۸۵ ، اولین کابینه قانونی تشکیل و ناصرالملک به عنوان نخستین وزیرمالیه از مجلس شورای ملی رای اعتماد گرفت و به دستور او محل کنونی رادیو تهران که محل اداره گمرک بود ، به وزارت مالیه اختصاص یافت . در سال ۱۲۸۹ ادارات هفتگانه مالیه تصویب و تشکیل شد . مهمترین ادارات در آن زمان خزانه داری کل ، گمرک و وصول عایدات بود . پس از مدتی محل وزارت مالیه به پارک اتابک ، محل کنونی سفارت شوروی سابق انتقال یافت.

در سال ۱۲۹۴ وزارت مالیه به نه اداره تقسیم شد که عبارت بودند از : دایره وزارتی ، تشخیص عایدات و خالصه جات و مسکوکات ، خزانه داری کل و دیون عمومی و وظایف ، گمرکات ، محاکمات مالیه ، کمیسیون تطبیق حوالجات ، پرسنل و ملزومات و مجلس مشاور عالی برای محاکمات اداری از سال ۱۳۰۰ به بعد دگرگونی های زیادی در وزارت مالیه رخ داد، از جمله این که حدود چهل شرکت دولتی تاسیس و بعداً منحل گردیدند و سازمان به دو قسمت مالی و اقتصادی تقسیم و به وسیله دو معاون و هفت مدیراداره می شد. در سال ۱۳۲۹ سازمان دارایی با تقلیل ادارات به تصویب رسید. با وقوع انقلاب اسلامی ساختار وزارت امور اقتصادی و دارایی دچار تغییرات چندانی نشد و وصول درآمدهای مالیاتی همچنان از وظایف این وزارتخانه بود . تا اینکه در چارچوب اهداف برنامه سوم توسعه اقتصادی ، طرح ساماندهی اقتصادی

وسایستهای دولت در زمینه اصلاح ساختار اقتصادی به عهده این وزارتخانه گذاشته شد. از مهم ترین

اقدامات این وزارتخانه اصلاح نظام مالیاتی بود که شامل:

۱- تشکیل سازمان امور مالیاتی

۲- اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم

۳- روزآمد کردن نظام مالیاتی کشور.

۲ تشکیل سازمان امور مالیاتی

سازمان امور مالیاتی کشور به موجب ماده ۵۹ قانون برنامه سوم، در سال ۱۳۸۰ تشکیل و نمودار تشکیلاتی آن

در بخش ستاد سازمان در اوائل سال ۸۱ و تشکیلات ادارات کل امور مالیاتی استانها به تایید سازمان مدیریت

و برنامه ریزی رسید. با تشکیل سازمان امور مالیاتی، بودجه این سازمان از وزارت امور اقتصادی و دارایی

تفکیک شد و در حال حاضر با خرید ساختمان جدید در حال انتزاع نهایی از وزارت امور اقتصادی و دارایی

است و در هم با انتصاب مدیران کل امور مالیاتی، تشکیلات ادارات کل مالیاتی در حال استقرار است.

اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم: همزمان با ایجاد سازمان امور مالیاتی قانون مالیاتهای مستقیم نیز اصلاح شد .

نرخ مالیاتی در قانون قبلی به ۵۴ درصد می رسید که گاهی با عوارض دیگر برای شرکتها و واحدهای تولیدی این نرخ به رقم ۶۷ درصد هم می رسید ، با اصلاح قانون مالیاتهای مستقیم حداکثر نرخ مالیاتی برای درآمد اشخاص حقیقی ۳۵ درصد می باشد و برای اشخاص حقوقی این نرخ، ثابت و ۲۵ درصد می باشد که این موضوع مهم گذشته از آنکه باعث تشویق سرمایه گذاری و تولید کنندگان می شود بسیاری از زمینه های بروز فساد اداری را نیز مسدود می کند . به علاوه هزینه های تمام شده تولید کالاها هم به نحو قابل ملاحظه ای کاهش می یابد . متن اولیه پیشنهادی اصلاحیه قانون مالیاتهای مستقیم در اواخر دوره اول دولت آقای خاتمی تهیه و به مجلس شورای اسلامی ارایه شده بود که پس از شروع دوره دوم ریاست جمهوری وانتصاب آقای طهماسب مظاهری به وزارت امور اقتصادی و دارایی و تصدی ریاست کل سازمان امور مالیاتی کشور از سوی آقای خجسته ، تغییراتی کلی در متن پیشنهادی اعمال گردید که یکی از آنها تعیین نرخ ثابت مالیات بر درآمد فعالیتهای اقتصادی بود . همچنین در قانون جدید ، مالیاتهایی از قبیل مالیات بر اراضی بایر و مالیات جمع درآمد ، مالیات مستغلات مسکونی خالی لغو شد و نرخ مالیات حق واگذاری ، فقط به میزان ۲ درصد تعیین شد. به علاوه مالیات برارث نیز دارای نرخ کمتر و معافیت بیشتری شد و مالیات نقل و انتقال نیز به

مقدار ثابت ، معادل ۵ درصد ارزش معاملاتی تعیین گردید . برای واحدهای نوساز که برای اولین بار به فروش می رسند هم به میزان ۱۰ درصد ارزش معاملاتی اعیان واحد فروش رفته مالیات تعیین شد.

لغو معافیت‌های مالیاتی نهادها وارگانها: با هدف رفع تبعیض در عرصه اقتصاد و فراهم کردن شرایط برابر برای تولیدکنندگان و شفاف سازی منابع درآمدی دولت، قانون لغو معافیت‌های مالیاتی نهادها وارگانها به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید و این امور مورد موافقت مقام معظم رهبری نیز قرار گرفت.

تجمیع عوارض: برای یکسان سازی مراجع وصول مالیات ، شفاف سازی هزینه های تولید ، کاهش دغدغه تولید کنندگان قانون تجمیع عوارض به وزارت امور اقتصادی و دارایی ابلاغ و برای اجرائی کردن آن اقدامات وسیعی با کمیته های خاص تشکیل شد و با همکاری وزارتخانه های دیگر از قبیل وزارت صنایع و وزارت بازرگانی و وزارت کشور فهرست کالاهایی که به صورت نهایی مورد استفاده قرار می گیرند تهیه شد و سازمان امور مالیاتی کشور برای ابلاغ آن به واحدهای تابعه اقدام کرد بر اساس قانون تجمیع عوارض بسیاری از عوارض متعدد که تولید کنندگان کالا موظف به پرداخت آن بودند حذف شد و تولید کنندگان کالاهایی که مشمول این قانون می شوند تنها عوارض و مالیات را به حساب وزارت کشور و سازمان امور مالیاتی کشور پرداخت می کنند و این امر به شفاف سازی و منابع درآمدی دولت و سهولت وصول

مالیات کمک زیادی می کند . در حال حاضر ۱۲۳ قلم کالا مشمول این قانون شده اند که تولید کنندگان

آنها موظفند ۲ درصد مالیات و یک درصد عوارض بابت آنها پرداخت کنند.

سازمان امور مالیاتی کشور ، بعد از تدوین و تهیه آئین نامه های اجرائی قانون تجمیع عوارض که طی آن

وصول عوارض متعدد از واحدهای تولیدی ، کنار گذاشته شد و واحدهای تولیدی تنها یکبار مالیات می

پردازند گامی مهم برای جلوگیری از بوروکراسی اداری برای وصول مالیاتها برداشت و در ادامه این سیاست

، بررسی و تدوین روشها و دستورالعمل های اجرائی نظام مالیات بر ارزش افزوده در دست بررسی است که

نیاز به بررسیهای کارشناسی وسیعی دارد . تعیین فرآیندها و مراحل مختلف تولید از جمله این اقدامات است .

در اجرای موثر این نظام مالیاتی جدید تجهیزات نرم افزاری و سخت افزاری وسیع و آموزش نیروی انسانی

بسیاری نیاز است که هم اکنون مقدمات کار توسط سازمان امور مالیاتی در دست پیگیری است . لایحه

مالیات بر ارزش افزوده که در سال گذشته تقدیم مجلس شورای اسلامی گردید ، مکمل قانون جدید

مالیاتهای مستقیم و تجمیع عوارض است و در صورت اجرا، گامی در جهت استقرار نظام تکمیل شده و جامع

مالیاتی را در کشور فراهم می سازد . اجرای مالیات بر ارزش افزوده نیازمند استفاده از فناوری اطلاعات می

باشد تا با استفاده از نیروهای متخصص بتوان نظامی را بنیان گذاری کرد که از دانش روز بهره مند باشد . در

اجرای کارآمد کردن سیستم مالیاتی کشور آموزش کارکنان از اولویت خاصی برخوردار می شود

و کارکنان آموزش دیده و مجرب آشنا با فناوری نوین ارتباطی بهتر می توانند سازمان را در رسیدن به اهدافش یاری دهند تکیه بر وصول بیشتر مالیات غیر مستقیم بجای مالیات مستقیم از اهداف کلان سازمان امور مالیاتی کشور باشد. سهم مالیات از بودجه عمومی کشور در سال ۸۱ در حدود ۲۶ درصد بوده است که با توجه به استعداد بالقوه مالیاتی که در کشور وجود دارد چنین رقمی منطقی نیست و در مقایسه با سایر کشورها. نیز درآمدهای مالیاتی کشور ناچیز است. اجرای مالیات بر ارزش افزوده و اقدامات دیگری که سازمان امور مالیاتی تحت بررسی دارد همگی در راستای سیاست اداره امور کشور بدون نفت می باشد که با تبلیغ و نهادینه کردن فرهنگ مالیاتی و تصویب قوانین لازم تحقق چنین امری دور از ذهن نخواهد بود.

۳ دستورالعمل محاسبه و پرداخت مالیاتهای تفکیکی:

ماده ۸۲ درآمدی که شخص حقیقی در خدمت شخص دیگر (اعم از حقیقی یا حقوقی) (در قبال تسلیم نیروی کار خودبابت اشتغال در ایران برحسب مدت یا کار انجام یافته به طور نقد یا غیرنقد تحصیل میکند مشمول مالیات بر درآمد حقوق است.

ماده ۸۳ درآمد مشمول مالیات حقوق عبارت است از حقوق (مقرری یا مزد، یا حقوق اصل یک) و مزایای مربوط به شغل اعم از مستمر و یا غیر مستمر قبل از وضع کسور و پس از کسر معافیت های مقرر در این قانون.

نرخ مالیات بر درآمد اشخاص حقیقی موضوع ماده ۱۳۱ قانون مالیات

تا میزان ۳۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال درآمد مشمول مالیات سالانه به نرخ ۱۵٪

تا میزان ۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال نسبت به مازاد ۳۰.۰۰۰.۰۰۰ به نرخ ۲۰٪

تا میزان ۲۵۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال نسبت به مازاد ۱۰۰.۰۰۰.۰۰۰ به نرخ ۲۵٪

تا میزان ۱.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰ ریال نسبت به مازاد ۲۵۰.۰۰۰.۰۰۰ به نرخ ۳۰٪

نسبت به مازاد یک میلیارد ریال به نرخ ۳۵٪

پرداخت مالیات پس از سررسید مقرر موجب تعلق جریمه ای معادل ۲/۵٪ مالیات به ازای هر ماه خواهد بود.

جریمه عدم تسلیم اظهارنامه مشمولین بندهای الف و ب ماده ۹۵ معادل ۴۰٪ مالیات بوده و مشمول بخشودگی نمی گردد و جریمه عدم تسلیم ترازنامه و حساب سود و زیان یا عدم ارائه دفاتر ۲۰٪ مالیات برای هر یک از موارد مذکور خواهد بود. جریمه عدم تسلیم اظهارنامه برای مشمولین بند ج ۱۰٪ مالیات خواهد بود. چنانچه صاحبان مشاغل ظرف مدت چهارماه شروع فعالیت خود را به اداره امور مالیات اعلام نمایند مشمول جریمه ای معادل ۱۰٪ مالیاتی قطعی و از کلیه تسهیلات و معافیت های مالیاتی از تاریخ شناسایی توسط اداره امور مالیاتی محروم خواهند گردید.

سازمان امور مالیاتی می تواند از خروج بدهکاران مالیاتی که بدهی قطعی شده آنها از ده میلیون ریال بیشتر است از کشور جلوگیری نماید.

۴ نمونه صورتهای مالی

این نمونه صورتهای مالی به صورت چند فایل اکسل و ورد به صورت پیوست درج شده است.

۵ نحوه محاسبه و پرداخت سود سهام

سود هر سهم

سود هر سهم (EPS) یکی از آماره های مالی بسیار مهم است که مورد توجه سرمایه گذاران و تحلیل گران مالی می باشد EPS. از تقسیم سود پس از کسر مالیات شرکت، بر تعداد کل سهام، محاسبه می شود. که نشان دهنده سودی است که شرکت در یک دوره مشخص به ازای یک سهم عادی بدست آورده است (نوو، ۱۳۸۵). (اولین جزء محاسبه ی EPS درآمد (درآمد اختصاصی سهامداران عمومی) است. در واقع درآمد سهامداران عمومی، باقی مانده سود، پس از توزیع سهم کارفرمایان، عرضه کنندگان، ارائه دهندگان خدمات، صاحبان سهام ممتاز و بستانکاران می باشد. دومین جزء EPS تعداد سهم منتشر شده در بازار توسط شرکت است. لازم به ذکر است، تعداد سهام موجود بازار را به عنوان جزئی از EPS شرکت تلقی می شود تا بتوان میزان مطالبات سهامداران عمومی را نسبت به درآمد در هر واحد اندازه گیری نمود به

عبارت دیگر EPS مقدار سودی است که به هر سهم اختصاص می یابد با محاسبه سطح درآمد شرکت از این روش می توان به میزان درآمدی که هر فرد کسب می کند، دست یافت. با اینکه اجزای EPS ظاهراً ساده به نظر می رسد اما در واقعیت این طور نیست و این عناصر کاملاً پیچیده اند. به عنوان مثال، تخمین تعداد سهام در بازار کاری ساده نیست چرا که به مرور زمان تعداد سهام دایما در حال تغییر یا جابه جایی است به طوری که انتشار سهام یا باز خرید سهام توسط شرکتها، تعداد سهام موجود در بازار را تغییر می دهد و با عرضه مقدار زیادی سهام توسط یک شرکت در انتهای یک دوره مالی، تعداد متوسط سهام در انتهای دوره بسیار بیشتر از اوایل دوره خواهد بود که به این ترتیب در محاسبه EPS مشکل ایجاد می کند.

اهمیت EPS و کاربردهای آن

سود منبع اصلی تأمین جریان نقد و زایش ثروت است. تعیین سطح سود که برای مقاصد تجزیه و تحلیل مالی مربوط باشد یک فرآیند تحلیلی پیچیده می باشد. با توجه به تفاوت ارقام سود شرکتهاى مختلف و نیز تغییر ارقام سود یک شرکت در طی دوره های زمانی مختلف، مقایسه پذیری این ارقام تا حدودی مشکل می باشد. یکی از روش های استاندارد نمودن رقم سود، تبدیل آن به یک مبلغ سود هر سهم می باشد. این

اهمیت و حساسیت EPS باعث شده است که اولاً محاسبه و گزارش EPS واقعی و پیش بینی طبق قوانین بازار سرمایه بسیاری از کشورها الزامی گردد، ثانیاً مراجع تدوین استاندارد های حسابداری نیز الزامات معینی را جهت نحوه محاسبه و افشاء آن وضع نمایند تا سودمندی EPS را از طریق افزایش قابلیت مقایسه (بین شرکتها و طی دوره های مختلف) و کاهش صلاحدید مدیریت ارتقاء دهند. براساس تحقیقات تجربی انجام شده در سایر کشورها، EPS استفاده های زیر را دارد :

ارزیابی، تعیین و قضاوت در خصوص قیمت سهام. تحلیل گران مالی با ضرب EPS در رقم P/E درخصوص پایین یا بالا بودن قیمت سهام قضاوت می کنند. این دو رقم به طور گسترده در تصمیمات سرمایه گذاری استفاده می شود و حتی بورس اوراق بهادار نیز بر همین مبنا در خصوص معقول بودن قیمت، قضاوت می کند. به دلیل اهمیت EPS، ضروری است رویکردی یکنواخت برای محاسبه آن وجود داشته باشد.

پیش بینی EPS های آینده و نرخ رشد آن بر قیمت سهام تأثیر دارد. سهامداران و تحلیل گران، EPS های گزارش شده را برای بر آورد EPS های آینده و بر آورد نرخ رشد آتی به کار می برند و در واقع توان زایش ثروت شرکت را ارزیابی می کنند.

ارزیابی پوشش سود نقدی و توانایی پرداخت سود سهام. یکی از معیارهای قضاوت درخصوص توان پرداخت سود سهام در زمان حال و آینده، مبلغ EPS می باشد. اگر چه سایر ملاحظات مالی و سرمایه گذاری، در تعیین خط مشی تقسیم سود مؤثر است ولی مسلم است که بدون وجود سود، امکان پرداخت سود سهام نمی باشد.

قضاوت درخصوص وضعیت شرکت و عملکرد مدیریت و نیز ترسیم تصویری از آینده. رقم EPS نسبت به بازدهی نقدی (سود سهام) مبنای قابل قبول تری برای مقایسه عملکرد شرکت و مدیریت می باشد. اگر چه جریان های نقدی عامل مهم در ارزیابی ارزش شرکت است ولی اعتقاد بر این است که EPS معیار بهتری برای مقایسه عملکرد شرکت طی سالهای مختلف و نیز با رقبا می باشد.

برآورد قدرت سودآوری و ارزیابی سطح و روند سود. بهترین برآورد ممکن از متوسط سود یک شرکت که انتظار حفظ و یا تکرار آن با درجه ای از نظم در یک محدوده زمانی آتی می رود را قدرت سودآوری می گویند. بیشتر مدلهای ارزیابی به نحوی قدرت سودآوری را از طریق یک عامل یا ضریب که هزینه سرمایه و نیز ریسک و بازده های مورد انتظار آتی را در بر می گیرد، سرمایه ای می کنند EPS. در صورتی برای ارزیابی قدرت سودآوری مناسب است که با تأکید بر ارقام مستمر سود و زیان محاسبه شده باشد. تحلیل گران بر شناسایی اجزائی از جریان درآمد و هزینه تمرکز می کنند که با ثبات و قابل پیش بینی باشند.

نسبت P/E یا قیمت به سود یکی از خلاصه های مهم مالی است که براساس سود هر سهم محاسبه می شود و دوره مورد انتظار برگشت سرمایه گذاری را نشان می دهد و معکوس آن را نیز نرخ بازده مورد توقع حسابداری را نشان می دهد.

محدودیت های EPS

تأکید شده است که کاربران اطلاعات مالی صرفاً بر یک رقم، EPS، تمرکز ننموده و از سایر اطلاعات نیز در مدل های تصمیم گیریشان استفاده نمایند. با این وجود حتی در استفاده از EPS به همراه سایر اطلاعات نیز باید به محدودیت هایی که در اندازه گیری آن وجود دارد، توجه شود. محدودیت های EPS به شرح زیر است :

EPS مبتنی بر سود تاریخی است. مدیریت ممکن است در گذشته تصمیماتی گرفته باشد که سود جاری را افزایش دهد، ولی در آینده رشد سود کاهش یابد. بنابراین رشد EPS نمی تواند پیش بینی کننده قابل اتکایی برای نرخ رشد آتی باشد. به عبارت دیگر به کیفیت سود نیز باید توجه شود.

EPS بدون توجه به تورم محاسبه می شود. نرخ رشد واقعی EPS ممکن است متفاوت از نرخ رشد اسمی آن باشد.

EPS متأثر از انتخاب روش های حسابداری و زمانبندی معاملات توسط مدیریت است و این امر بر

مقایسه بین شرکتها تأثیر می گذارد.

با توجه به این که تغییر پذیری سود، نشانه ای از ریسک شرکت می باشد و باعث نوسان قیمت بازار

سهام می گردد، مدیران تمایل به هموارسازی سود از طریق انتخاب روش های حسابداری و زمانبندی

معاملات دارند. بنابراین EPS ممکن است متأثر از صلاحدید مدیران باشد.

EPS متأثر از ساختار سرمایه است. مثلاً تغییرات در تعداد سهام ناشی از صدور سهام جایزه (سود

سهمی) بر مبلغ EPS دوره های جاری و گذشته تأثیر می گذارد و این مسئله مقایسه بین شرکتها را

مشکل می نماید.

انواع EPS :

برای یک شرکت بیش از یک نوع EPS وجود دارد که انواع مختلف آن با توجه به تغییر در روش

تخمین تعداد سهام موجود در بازار، تغییر خواهد کرد. نوع اول EPS تحت تأثیر تغییرات بالقوه تعداد

سهام موجود و حق تقدم و اختیار خرید و فروش در بازار قرار نمی گیرد و نوع دیگر آن که تحت تاثیر

تغییرات تعداد سهام شرکت های بازار (سهام های منتشر شده جدید توسط شرکتها) و حق تقدم و

اختیار خرید و فروش قرار می گیرد. البته این موضوع در مورد بازار ایران صدق نمی کند. در بازار فقط یک نوع EPS وجود دارد و از آنجا که بر حسب مقدار سرمایه ثبت شده در زمان تشکیل مجمع سالانه، محاسبه می شود، مگر اینکه حق تقدم ها به صورت سرمایه افزودنی قبل از تشکیل مجمع به سرمایه شرکت افزوده شود که در این صورت میتوان از آن بهره گرفت. براساس اصول و قوانین پذیرفته شده در آمریکا، شرکت های آمریکائی باید هر دو نوع EPS را در صورت های مالی خود داشته باشند: چرا که EPS در این کشور هر سه ماه یک بار اعلام خواهد شد و در مواردی که شرکت سود ده نیست، از این قاعده مستثنی می شود، چرا که با محاسبه تعداد سهم های جدید اضافه شده در بازار (که از حق تقدم ها و اختیارها ناشی می شوند) مقدار زیان کوچک تر از حد واقعی آن نشان داده می شود و دومین مشکلی که در محاسبه تعداد سهام موجود در بازار برای محاسبه EPS وجود دارد این است که در ترازنامه شرکتها در بخش اوراق بهادار، هیچ گاه از میانگین تعداد سهم های موجود در بازار استفاده نمی شود بلکه تعداد سهامی را که در همان روز بستن ترازنامه، در دست صاحبان سهام است استفاده می کنند. همچنین این تعداد شامل اوراق تبدیلی نیز نمی شود چرا که EPS را کاهش می دهد بنابراین سرمایه گذاران باید در هنگام محاسبه EPS هر دوی این موارد را در نظر بگیرند. EPS به عنوان درآمد

هر سهم، میزان سودآوری شرکت را نشان می دهد چرا که در هر شرکت درآمد هر سهم را به کل سهام شرکت تعمیم می دهند و براساس آن تصمیم می گیرند.

تعدیل EPS چیست؟

مدیران شرکت در ابتدای سال مالی با توجه به چشم انداز فعالیتهای شرکت EPS معینی را پیش بینی و اعلام می کنند. اما در طی سال با توجه به روند فعالیت ممکن است تغییر در اصلاح در EPS اعلام شده ضروری به نظر رسد، لذا براساس عملکرد شرکت EPS جدیدی اعلام می کنند که به آن تعدیل EPS گفته می شود.

DPS یا سود تقسیمی هر سهم

هر سال شرکتهای بخشی از سود خالص را مطابق قانون و بخشی را براساس نیاز شرکت نزد خود نگهداری می کنند و مابقی را بین سهامداران تقسیم می نمایند. به مقدار سودی که شرکت تقسیم می کند و به طور نقدی به دست سهامدار می رسد DPS یا سود تقسیمی گفته می شود به عبارت دیگر DPS بخشی از سود پس از کسر مالیات به ازاء هر سهم 3 است که توسط شرکت پرداخت می گردد. سود پرداختی هر سهم از تقسیم کل سود پرداختی (مصوب مجمع عادی سالانه) بر تعداد سهام شرکت به دست می آید. چون DPS سود

بخشی از EPS می باشد که سهامداران در مورد تقسیم آن نظر می دهند معمولاً "کمتر از EPS می باشد . البته چنانچه تمام سود تقسیم شود EPS و DPS برابر می باشد در بعضی موارد خاص نیز DPS بیشتر از EPS است که این مبلغ اضافی معمولاً از محل سود انباشته سالهای قبل تامین می شود . البته این وضعیت اکثراً نشان دهنده بی برنامه بودن شرکت می باشد چون سود انباشته همان سود سالهای گذشته است که توزیع نشده است و معمولاً جهت انجام برنامه ای خاص در شرکت باقی مانده است و توزیع آن در سالهای بعد نشانه خوبی نیست . با شروع فصل مجامع شرکتهای بورس موضوع تقسیم سود (DPS) ذهن تمامی سهامداران شرکت های بورسی را به خود جلب کرده به خصوص سهامداران حقیقی که از این راه امرار معاش می کنند.

اینکه چه میزان از سود تحقق یافته هر سهم به صورت نقدی توزیع شود و چه میزان در شرکت باقی بماند تصمیمی است که در مجمع عادی سالیانه توسط هیات مدیره به مجمع پیشنهاد داده می شود و سپس به تصویب سهامداران می رسد . براساس قانون تجارت در صورت تصویب در مجمع عمومی عادی سالانه تقسیم سود تصویب شده، حداکثر ظرف ۸ ماه از تاریخ تصویب به سهامداران می بایست پرداخت گردد. البته سود پرداختی یا DPS تنها به سهامدارانی پرداخت می گردد که در تاریخ برگزاری مجمع مالک آن میزان سهم باشند.

سود پایه هر سهم باید با تقسیم سود خالص یا زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی بر میانگین موزون تعداد سهام عادی طی دوره محاسبه شود.

ارائه سود تقلیل یافته هر سهم برای شرکت هایی است که سهام عادی بالقوه دارند. یعنی سهام قابل تبدیل به سهام عادی توجه شود که این استاندارد برای دو شرکت که سهام آن ها در حال عرضه عمومی است و یا در جریان عرضه به عموم می باشد از ۱۳۸۹ لازم الاجراست یعنی اولین دوره اجرای آن اجمالی ۶ ماهه ۱۳۸۹ است.

واحد تجاری باید سود پایه و تقلیل یافته هر سهم را برای سود خالص یا زیان ناشی از عملیات در حال تداوم (به تفکیک عملیاتی و غیرعملیاتی) و سود خالص یا زیان قابل انتساب به صاحبان سهام عادی در متن صورت سود و زیان ارائه کند. واحد تجاری باید سود پایه و تقلیل یافته هر سهم را برای تمام دوره هایی که اطلاعات آن گزارش می شود ارائه کند .

نحوه ارائه سود هر سهم در متن صورت سود و زیان

سود غیر عملیاتی هر سهم $\times$ .....

سود عملیاتی هر سهم $\times$ .....

سود هر سهم بعد از کسر مالیات..... $\times$ این عدد برابر جمع دو عدد بالا می باشد .

روش کار بر این قرار است که ابتدا باید سود غیر عملیاتی هر سهم و سود هر سهم بعد از کسر مالیات را به

دست آوریم، سپس از تفاضل این دو سود عملیاتی هر سهم را تعیین کنیم .

از آن جا که سود هر سهم پس از کسر مالیات باید محاسبه گردد، در محاسبه سود عملیاتی هر سهم و سود

غیر عملیاتی هر سهم بایستی اثر مالیات لحاظ شود .

به طوری که جمع سود عملیاتی هر سهم پس از کسر مالیات و سود غیر عملیاتی هر سهم پس از کسر مالیات

با سود هر سهم پس از کسر مالیات برابر باشد

برای محاسبه اثر مالیات باید به صورت تقریبی مالیات ابرازی در نظر گرفته شده را به فعالیت های عملیاتی

(سود عملیاتی) و فعالیت های غیر عملیاتی نسبت دهیم .

از آن جا که سود عملیاتی معمولاً شامل درآمدها و هزینه هایی است که تفکیک مشمول مالیات و غیر

مشمول مالیات به دلیل معافیت های خاص شرکت ها و ... برای آن سخت و گاهی غیر ممکن است، ابتدا

باید مالیاتی که به درآمدها و هزینه های غیر عملیاتی تخصیص یابد محاسبه کنیم و بقیه مالیات را به بخش

عملیاتی تخصیص دهیم .

از این رو به اجزای تشکیل دهنده فعالیت های غیر عملیاتی نگاه می کنیم و درآمدهای معاف از مالیات مانند

سود سرمایه گذاری در سهام، سود سپرده گذاری بانکی و .... را از کل سود غیر عملیاتی (تفاضل

درآمدهای غیر عملیاتی و هزینه های غیر عملیاتی) کسر می کنیم .

اگر مانده درآمد مشمول مالیات بود، آن مبلغ را در نرخ مالیات شرکت ضرب نموده و مالیات متعلق به

فعالیت های غیر عملیاتی را بدست می آوریم

سپس مالیات متعلق را از سود غیر عملیاتی کسر کرده و مبلغ محاسبه شده را بر میانگین موزون سهام عادی

تقسیم می نماییم .

درآمدهای غیر عملیاتی - هزینه های غیر عملیاتی = سود غیر عملیاتی

سود غیر عملیاتی - درآمدهای غیر عملیاتی معاف از مالیات = درآمد مشمول مالیات غیر عملیاتی

درآمد مشمول مالیات غیر عملیاتی $\times$ نرخ مالیات شرکت (در حالت عادی = نرخ مالیات ماده ۱۰۵ قانون

مالیات های مستقیم = ۲۵٪ (مالیات متعلق به سود غیر عملیاتی)

سپس

سود غیر عملیاتی - مالیات متعلق به سود غیر عملیاتی = $\frac{\text{مالیات محاسبه سود غیر عملیاتی}}{\text{هر سهم}}$

سود هر سهم غیر عملیاتی پس از کسر مالیات = $\frac{\text{مالیات محاسبه تقسیم بر میانگین موزون سهام عادی}}{\text{هر سهم}}$

سود هر سهم پس از کسر مالیات = $\frac{\text{سود خالص تقسیم بر میانگین موزون سهام عادی}}{\text{هر سهم}}$

سود عملیاتی هر سهم پس از کسر مالیات = $\frac{\text{سود هر سهم پس از کسر مالیات منهای سود غیر عملیاتی}}{\text{هر سهم}}$

سود هر سهم پس از کسر مالیات در شرکتی اطلاعات زیر را داریم سود عملیاتی ۷۰۰.۰۰۰ سود خالص ۱.۰۰۰.۰۰۰

مالیات شناسایی شده صفر میانگین موزون تعداد سهام شرکت در طی سال ۵۰۰ سود غیر عملیاتی هر

سهم ..... ۶۰۰ سیصد هزار تقسیم بر پانصد سود عملیاتی هر سهم ..... ۱.۴۰۰ هفتصد

هزار تقسیم بر پانصد سود هر سهم بعد از کسر مالیات ..... ۲.۰۰۰ یک میلیون تقسیم بر پانصد اگر در

همین شرکت مالیات شناسایی شده بیش از صفر باشد، وضع فرق خواهد کرد. اگر ۱۰۰.۰۰۰ ریال دقیقاً

برابر ۲۵٪ درآمد مشمول مالیات غیر معاف شرکت باشد، محاسبه راحت است. اما به دلیل معافیت های

دیگری که شرکت ها می گیرند و یا محاسبه کم تر از میزان لازم مالیات (صرف نظر از این که در صورت با

اهمیت بودن بند گزارش می شود) باید روشی داشته باشیم که بتوان سود هر سهم را به تفکیک نشان داد .

برای این کار ابتدا باید درآمدهای غیر عملیاتی معاف از مالیات را تعیین کنیم .

فرض کنیم که در شرکت بالا مالیات شناسایی شده ۱۰۰.۰۰۰ ریال می باشد سود غیر عملیاتی معاف از

مالیات هم ۲۵۰.۰۰۰ ریال از ۳۰۰.۰۰۰ ریال می باشد.

پس مالیات مربوط به سود غیر عملیاتی با ضرب ۲۵ درصد در ۵۰.۰۰۰ ریال مابقی برابر ۱۲.۵۰۰ می باشد .

و مالیات متعلق به سود عملیاتی مابقی مالیات مربوطه یعنی ۱۰۰.۰۰۰ منهای ۱۲.۵۰۰ می باشد یعنی ۸۷.۵۰۰

پس سود هر سهم به صورت زیر محاسبه خواهد شد :

سود خالص پس از کسر مالیات در این حالت ۹۰۰.۰۰۰ می باشد و از این رو سود هر سهم بعد از کسر

مالیات ۱۸۰۰ ریال خواهد بود

سود غیر عملیاتی هر سهم..... ۵۷۵ (سیصد هزار منهای دوازده هزار و پانصد) تقسیم بر پانصد

سود عملیاتی هر سهم.....۱.۲۲۵ (هفتصد هزار منهای هشتاد و هفت هزار و پانصد) تقسیم بر پانصد

سود هر سهم بعد از کسر مالیات.....۱.۸۰۰ نهصد هزار تقسیم بر پانصد

یا

سود غیر عملیاتی هر سهم.....۵۷۵ (سیصد هزار منهای دوازده هزار و پانصد) تقسیم بر پانصد

سود عملیاتی هر سهم.....۱.۲۲۵ هزار و هشتصد منهای پانصد و هفتاد و پنج

سود هر سهم بعد از کسر مالیات.....۱.۸۰۰ نهصد هزار تقسیم بر پانصد.

۶ اظهارنامه مالیاتی در ایران

فرم اظهارنامه مالیاتی در ایران شامل ۲۶ جدول میباشد:

جدول ۱: پرداخت های مربوط به این اظهارنامه.

جدول ۲: اطلاعات مجوزهای تأسیس و بهره برداری.

جدول ۳: اسامی اعضای هیئت مدیره و مدیر عامل.

جدول ۴: فهرست دفاتر رسمی ثبت شده.

جدول ۵: جزییات پذیرش بورس سهام.

جدول ۶: درآمدهایی که مالیات آنها قبلاً" به صورت مقطوع پرداخت شده است.

جدول ۷: درآمدهای معاف.

جدول ۸: استهلاك زیان سنواتی.

جدول ۹: معافیت ها و بخشودگی های مالیاتی.

جدول ۱۰: توسعه، نوسازی و بازسازی واحدهای صنعتی و معدنی (ماده ۱۳۸ ق.م.م).

جدول ۱۱: معافیت ها و بخشودگی های درآمد حاصل از فعالیت های خارج از کشور (کسر از مالیات

مقرر) تبصره ماده ۱۸۰ ق.م.م.

جدول ۱۲: فعالیت های حاصل از توافقنامه های مالیاتی موضوع ماده ۱۶۸ ق.م.م.

جدول ۱۳: ثبت کمک های مالی پرداختی

جدول ۱۴: ترازنامه

جدول ۱۵: صورت سود و زیان

جدول ۱۶: گردش حساب سود (زیان) انباشته

جدول ۱۷: موجودی مواد و کالا

جدول ۱۸: سرمایه

جدول ۱۹: انواع محصولات اصلی به ترتیب بیشترین فروش

جدول ۲۰: بهای تمام شده کالای فروش رفته

جدول ۲۱: بهای تمام شده کار انجام شده پیمانکاری / خدمات

جدول ۲۲: تعداد کارکنان

جدول ۲۳ : درآمد ناخالص پیمانکاری / ارائه خدمت

جدول ۲۴ : فهرست صادرات و مابازاء دریافتی

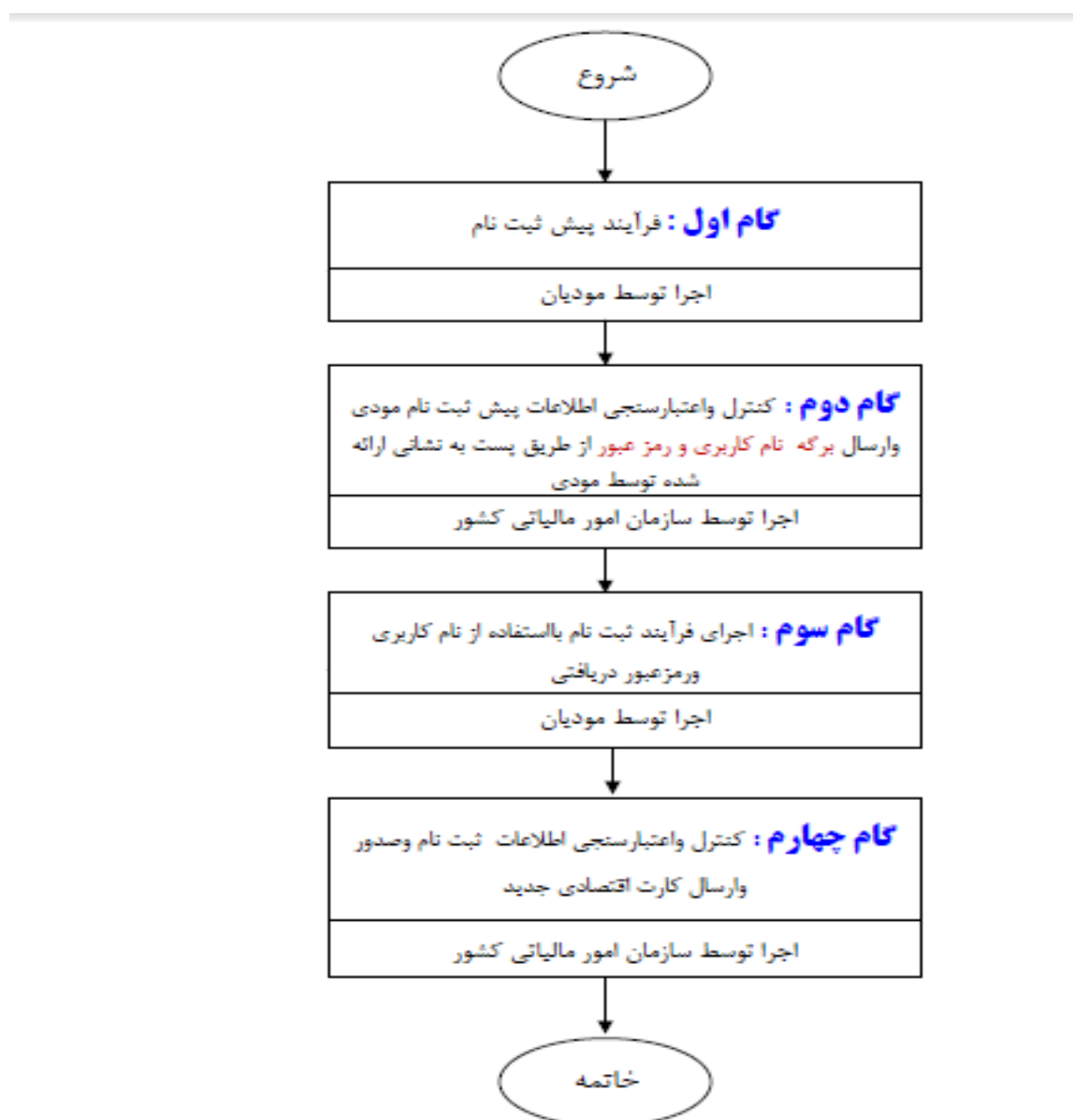
جدول ۲۵ : اطلاعات مالک / مالکین

جدول ۲۶ : اطلاعات سرمایه گذاری خارجی

۷ نحوه تنظیم اظهارنامه مالیاتی

از ابتدای سال ۱۳۹۱ (سال مالی ۱۳۹۰) مودیان باید با مراجعه به پایگاه اینترنتی سازمان امور اقتصادی و دارایی

نسبت به تکمیل و تسلیم اظهارنامه مالیاتی الکترونیکی اقدام نمایند

(شکل ۱) - ورود به سامانه

سازمان امور مالیاتی کشور

صفحه اصلی | تهران، تا ۱۵ خرداد | ۱۳۹۰/۰۷/۲۶ سه شنبه | صفحه اصلی

انتخاب نوع مودی و مرحله فرآیند

نوع مودی	مرحله اول	مرحله دوم	مرحله سوم	مرحله چهارم
شخص حقوقی	پیش ثبت نام	رهگیری پیش ثبت نام	ثبت نام	رهگیری ثبت نام
شخص حقیقی	بزودی	بزودی	بزودی	بزودی
تشکل قانونی	بزودی	بزودی	بزودی	بزودی

کلیه حقوق این سامانه متعلق به سازمان مالیاتی کشور می باشد

سازمان امور مالیاتی کشور

صفحه اصلی
تماس با ما
خروج

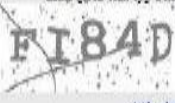
یکشنبه ۱۳۹۰/۰۷/۲۲
پیش ثبت نام اشخاص حقوقی

اطلاعات کلیدی مودی متقاضی پیش ثبت نام

شماره فعلی *

کد پستی *

کلوزبان وارد شده صحیح نیست

تصویر جدید

کلمات داخل تصویر را تایپ نمایید

مودف محترم لطفا در ورود اطلاعات خود بسیار دقت نمایید، در صورتیکه برای چند بار اطلاعات را اشتباه وارد نمایید سامانه فعلی می شود و یا در صورتیکه به اشتباه اطلاعات دیگران را وارد نمایید در مرحله ای اعتبار سنجی اطلاعات شما رد شده و کلیه عوارض آن به عهده شما خواهد بود. در ضمن لازم به ذکر است کلیه عملیات شما بر روی این سامانه به صورت رویانه نگرانی درج می شود.

کلیه حقوق این سامانه متعلق به سازمان امور مالیاتی کشور می باشد.

اطلاعات هویتی

اطلاعات

- صفحه شروع
- اطلاعات کلیدی مورد
- اطلاعات هویتی
- اقامتگاه قانونی
- اطلاعات مدیرعامل
- اطلاعات فعالیت
- نمایش و تایید اطلاعات
- خاتمه

۱۰۲۰۰۱۲۹۹۲۵

شناسه ملی

۱۳۸۶۷۸۱۹۶

کد پستی

عنوان شخص حقوقی *

نوع شخص حقوقی *

کد اقتصادی ۱۲ رقمی قبلی

شماره ثبت *

تاریخ ثبت *

استان محل ثبت

شهر محل ثبت

نام تجاری

تابعیت *

نوع مالکیت *

شکل (۵) - اطلاعات هویتی

اقامتگاه قانونی

معلومات

- صفحه شروع
- اطلاعات کلیه پرونده
- اطلاعات پرونده
- الزامات قانونی
- اطلاعات مدیریت پرونده
- اطلاعات فعالیت
- نمایش و آید اطلاعات
- ...

1777777777

کد پستی

انتخاب کنید...

استان

انتخاب کنید...

شهرستان

انتخاب کنید...

شهر

نام محله (شماره اصلی)

نام محله (شماره اصلی)

انتخاب کنید...

نوع محله شامل آخر

نام محله شامل آخر

نام محله شامل آخر

انتخاب کنید...

نوع محله آخر

نام محله آخر

نام محله آخر

پلاک

پلاک

طبقه

طبقه

سخت بر طبقه

سخت بر طبقه

واحد

واحد

گنجه

گنجه

شرح آدرس

شرح آدرس

تلفن ( )

تلفن

تلفن ( )

تلفن

آدرس اینترنتی

آدرس اینترنتی

پلاک اینترنتی

پلاک اینترنتی

پلاک اینترنتی

پلاک اینترنتی

بازگشت

ادامه

اطلاعات مدیرعامل

اطلاعات

- صفحه شروع
- اطلاعات کلیه هویت
- اطلاعات هویتی
- اطلاعات قانونی
- اطلاعات مدیرعامل
- اطلاعات فعالیت
- نمایش و تایید اطلاعات
- خاموش

	نام *
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	نام خانوادگی *
<input type="text"/>	
<input type="text" value="۴"/>	جنسیت *
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	نام پدر *
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	شماره شناسنامه *
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	سرمایه شناسنامه *
<input type="text"/>	
<input type="text" value="۱۴"/>	تاریخ تولد *
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	شماره ملی *
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	درجه سهام *
<input type="text"/>	
<input style="width: 100%;" type="text"/>	نشانی محل سکونت *
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	کد پستی *
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	لغو *
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	لغو شماره *
<input type="text"/>	
<input type="text"/>	بسته اینترنت *
<input type="text"/>	

(شکل ۷) - اطلاعات مدیرعامل

اطلاعات فعالیت

اطلاعات

- صفحه شروع
- اطلاعات کلیه هویت
- اطلاعات هویتی
- اطلاعات قانونی
- اطلاعات مدیرعامل
- اطلاعات فعالیت
- نمایش و تایید اطلاعات
- خاموش

	نوع فعالیت *
<input type="text" value="۴"/>	
<input type="text" value="۴"/>	گروه فعالیت (ایران کد) *
<input type="text" value="۴"/>	
<input type="text" value="۴"/>	زیرگروه فعالیت (۱ ایران کد) *
<input type="text" value="۴"/>	
<input type="text" value="۴"/>	زیرگروه فعالیت (۲ ایران کد) *
<input type="text" value="۴"/>	
<input type="text" value="۴"/>	گروه فعالیت (ISIC) *
<input type="text" value="۴"/>	
<input type="text" value="۴"/>	زیرگروه فعالیت (۱ ISIC) *
<input type="text" value="۴"/>	
<input type="text" value="۴"/>	زیرگروه فعالیت (۲ ISIC) *
<input type="text" value="۴"/>	
<input style="width: 100%;" type="text"/>	شرح فعالیت *
<input type="text"/>	

۸ تهیه بودجه:

تهیه بودجه از طریق اوراق قرضه و وام بانکی و سهامداران صاحب سرمایه برای شرکت ایجاد می‌گردد.

نحوه ثبت عملیات در دفاتر حسابداری

ماده ۱۱) مودیانی که دفتر روزنامه و کل نگهداری می‌نمایند باید معاملات و سایر رویدادهای مالی و

محاسباتی و مودیان مجاز به نگهداری دفاتر مشاغل (دفتر درآمد و هزینه ۹ باید هرگونه درآمد و هزینه و

خرید و فروش دارایی‌های قابل استهلاک خود را طبق مقررات این آیین نامه حسب مورد در دفاتر مربوط

ثبت کنند ولو آنکه برای نگهداری حساب‌ها از ماشین‌های الکترونیکی و کارت‌های حساب استفاده شود.

تبصره ۵ - در خصوص اشخاص حقوقی و صاحبان مشاغل موضوع بند الف ماده ۹۵ قانون مالیاتهای مستقیم،

اشتباهات حسابداری در صورت ارائه مستندات مربوط چنانچه بر پایه استانداردهای حسابداری در دفاتر

همان سال اصلاح شود به اعتبار دفاتر خللی وارد نخواهد کرد.

ماده ۱۲) مودیان مجاز به نگهداری دفتر مشاغل می توانند تمام یا قسمتی از درآمد و هزینه های مشابه روزانه را تحت یک شماره ردیف در دفتر ثبت نمایند. مشروط به اینکه در ستون شرح دفتر، نوع و تعداد آنها را قید و اگر متکی به اسناد و مدارک باشد مشخصات آن را نیز در ستون مزبور درج نمایند. اقلام درآمد و هزینه و خرید و فروش دارایی های قابل استهلاک که در حدود متعارف متکی به اسناد و مدارک است، می بایست پس از ثبت در دفتر مشاغل، اسناد و مدارک مربوط به ترتیب شماره ردیف دفتر و به نحوی که برای رسیدگی ماموران تشخیص مالیات قابل استفاده باشد نگهداری گردد.

ماده ۱۳) در مواردی که دفاتر روزنامه و کل نگهداری می شود، کلیه معاملات و سایر رویدادهای مالی و محاسباتی مربوط و در موارد نگهداری دفاتر مشاغل، درآمدها و هزینه ها و خرید و فروش دارایی های قابل استهلاک باید در همان روز انجام، حسب مورد در دفاتر روزنامه یا مشاغل ثبت گردد.

تبصره ۱ - تاریخ مذکور در مدارک یا فاکتور فروش یا خرید و غیره ملاک قطعی تاخیر تحریر شناخته نمی شود و هرگاه انجام و ختم اینگونه اعمال با توجه به روش و طرز کار موسسه تابع تشریفات و طی مراحل باشد تا موضوع آماده برای ثبت در دفتر مربوط شود. فاصله بین تاریخ فاکتور یا مدارک و روز آماده شدن آن برای ثبت در دفتر ثبت تلقی نخواهد شد.

تبصره ۲- تاخیر در تحریر عملیات در صورتی که به منظور سواستفاده نباشد تا ۱۵ روز به تشخیص اداره امور مالیاتی و بیش از آن به تشخیص هیات ۳ نفری موضوع بند ۳ ماده ۹۷ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۶۶/۱۲/۳ و اصلاحیه های بعدی به قانونی بودن دفاتر خللی وارد نخواهد کرد.

تبصره ۳- در مواردی که دفاتر موضوع این آیین نامه توسط مقامات قضایی یا سایر مراجع قانونی و یا به علی خارج از اختیار مودی از دسترس مودی خارج شود و صاحب دفتر از تاریخ وقوع این امر حداکثر ظرف سی روز دفاتر جدید امضاء ، پلمب و عملیات آن مدت را در دفاتر جدید ثبت کند، تاخیر ثبت عملیات در این مدت به اعتبار دفاتر خللی وارد نخواهد کرد.

تبصره ۴- تاخیر ثبت دفاتر در مورد اشخاص حقوقی جدیدالتأسیس از تاریخ ثبت شخص حقوقی و در مورد سایر اشخاص از تاریخ شروع فعالیت تا سی روز مجاز خواهد بود.

ماده ۱۴) کلیه عملیات ثبت شده در دفاتر روزنامه هر ماه باید حداکثر تا پانزدهم ماه بعد به دفتر کل نقل شود.

ماده ۱۵) اشخاص ملزم به نگهداری دفاتر روزنامه و کل که دارای شعبه هستند مکلفند با توجه به روش های حسابداری خلاصه عملیات شعبه یا شعب خود را در صورتی که دارای دفاتر پلمب شده باشند، حداکثر

تا ۴ ماه پس از سال مالیاتی و در غیر اینصورت کلیه معاملات و سایر رویدادهای مالی و محاسباتی شعبه یا شعب خود را ظرف مهلت سی روز از تاریخ وقوع در دفتر روزنامه مرکز ثبت کنند.

ماده ۱۶) امضاء و پلمب دفاتر ضمن سال مالی مشروط بر اینکه تا تاریخ امضاء و پلمب هیچگونه عمل مالی و پولی صورت نگرفته باشد و همچنین تاخیر امضاء پلمب تا حد مجاز مقرر در تبصره های ۳ و ۴ ماده ۱۳ این آیین نامه در دفتر روزنامه یا حسب مورد دفتر مشاغل و ماده ۱۴ این آیین نامه در مورد دفتر کل، به اعتبار دفاتر خللی وارد نخواهد کرد.

ماده ۱۷) مؤدیانی که از سیستم های الکترونیکی استفاده می نمایند، موظفند خلاصه عملیات داده شده به ماشین های الکترونیکی طی هر ماه را تحت سرفصل های دفتر کل حداکثر تا پایان ماه بعد در دفاتر روزنامه یا مشاغل حسب مورد ثبت نمایند. علاوه بر این منظور تسهیل رسیدگی باید دستورالعمل های نحوه کار با نرم افزارهای مالی مورد استفاده را در اختیار مأموران رسیدگی قرار دهند. ضمناً مؤدیان مذکور مکلفند هر سه ماه یکبار خلاصه عملیات داده شده به ماشین های الکترونیکی را حداکثر ۱۰ روز پس از پایان سه ماه به اداره امور مالیاتی مربوطه تسلیم نمایند.

۹ چگونگی تنظیم صورت های مالی نهایی

ماده ۱۸) اشخاص حقوقی و مشمولین بند (الف) ماده ۹۶ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷

مکلفند صورتهای مالی نهایی خود را با رعایت استاندارد حسابداری شماره یک که از طرف مراجع ذیربط

اعلام گردیده و از تاریخ ۱۳۸۰/۱/۱ لازم الاجرا می باشد، تهیه و تنظیم نمایند.

تبصره ۵ - اشخاص یاد شده مکلفند صورتهای مالی نهایی خود را براساس آخرین استاندارد حسابداری که از

طرف مراجع ذیربط اعلام می شود، تهیه و تنظیم نمایند.

ماده ۱۹) مشمولین بند (ب) ماده ۹۶ قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۸۰/۱۱/۲۷ مکلفند حساب درآمد و

هزینه سال مالی خود که حداقل نشان دهنده فروش کالا، درآمد حاصل از خدمات در ستون درآمد و خرید

کالا، هزینه استهلاک دارائیهها و جمع سایر هزینه ها در ستون هزینه باشد را با درج نتیجه عملیات (سود یا

زیان) تهیه و تنظیم نمایند.

تبصره ۵ - مؤدیان یاد شده می توانند موجودی کالای فروش نرفته در پایان سال مای را جز اقلام هزینه سال

خرید منظور نمایند.

